



Valsts augu
aizsardzības dienests

2026. GADA MAIJS

INFORMATĪVS IZDEVUMS LAUKSAIMNIEKIEM

ZIŅU LAPA



Foto: A. Čonka (VAAD)

ŠAJĀ LAPĀ:

- ✓ Latvijā uzsākta elektronisko fitosanitāro sertifikātu (*ePhyto*) izsniegšana
- ✓ Visā Latvijas teritorijā atsākušās ikgadējās meža apsekojumu pārbaudes
- ✓ Vienkāršota mēslošanas līdzekļu reģistrācija un paātrināts produktu nonākšanas tirgū process
- ✓ Sācijas projekta EABRACE otrais gads
- ✓ Izmaiņas Augu aizsardzības līdzekļu reģistrā
- ✓ EPPO ziņojums

Latvijā uzsākta elektronisko fitosanitāro sertifikātu (*ePhyto*) izsniegšana

Latvijā uzsākta elektronisko fitosanitāro sertifikātu, *ePhyto*, izsniegšana, sperot nozīmīgu soli eksporta procedūru digitalizācijā un vienkāršošanā. Šobrīd *ePhyto* Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) var izsniegt uz Ukrainu un Jaunzēlandi. Plānots, ka nākotnē elektronisko sertifikātu izmantošana paplašināsies arī uz citām valstīm.



Elektroniskais fitosanitārais sertifikāts klientiem sniedz vairākas būtiskas priekšrocības:

- nav nepieciešams ierasties birojā, lai saņemtu papīra sertifikātu;
- vienkāršāka un ātrāka sertifikāta aizvietošana gadījumos, kad nepieciešamas izmaiņas vai konstatēta neprecīza informācija;
- efektīvāks dokumentu aprites process.

Praktiskai *ePhyto* izmantošanai klientiem, kuri ir ieinteresēti šajā iespējā, aicinām sazināties ar attiecīgās

reģionālās nodaļas inspektoriem.



Jāņem vērā, ka iesnieguma sagatavošanā un iesniegšanā ir atsevišķas nianšes, kas atšķiras no līdzšinējās kārtības!

Digitālais risinājums izstrādāts
"Zemkopības nozares ģeotelpisko risinājumu pilnveide
gudrai zemes apsaimniekošanai, politikas
prognozēšanai un plānošanai pārejai uz zaļo ekonomiku"
projekta ietvaros.



Visā Latvijas teritorijā atsākušās ikgadējās meža apsekojumu pārbaudes

No 15. maija VAAD augu karantīnas inspektori visā Latvijas teritorijā uzsākuši ikgadējās meža apsekojumu pārbaudes. Pārbaūžu laikā tiek apsekotas gan lapu koku, gan skujkoku mežaudzes, lai pārlicinātos, ka Latvijā nav ieviesuši augu karantīnas organismi un izvērtētu mežaudžu fitosanitāro stāvokli.



Apsekojumos inspektori pievērš uzmanību dažādu karantīnas kaitēkļu un slimību pazīmēm, kā arī nepieciešamības gadījumā ņem paraugus laboratoriskai testēšanai. Tāpat dažādās Latvijas vietās inspektori izvieto slazdus kukaiņu monitoringam, kas palīdz savlaicīgi konstatēt bīstamu kaitēkļu klātbūtni un izplatību.

Regulārs monitoringa ir būtiska mežu veselības uzraudzības sastāvdaļa. Tas mazina iespējamus riskus, jo palīdz agrīni konstatēt kaitēkļus un savlaicīgi īstenot to iznīcināšanas pasākumus, tādējādi pasargājot mežus no svešzemju kaitēkļu masveida izplatīšanās un saglabājot Latvijas dabas raksturīgo daudzveidību.

Atgādinām:

Augu karantīnas organismi, kas nodara kaitējumu Latvijas mežos esošajām koku sugām, līdz šim Latvijā nav konstatēti!

 [Eiropas Savienības karantīnas organismi](#) 

VAAD aicina mežu īpašniekus un iedzīvotājus būt vēroīgiem un ziņot par novērotām koku bojājumu pazīmēm vai kaitēkļiem!

Ziņo sev tuvākajā reģionālajā nodaļā:

Rīgā: [20219144](tel:20219144)

Vidzemē: [26544683](tel:26544683)

Zemgalē: [26330450](tel:26330450)

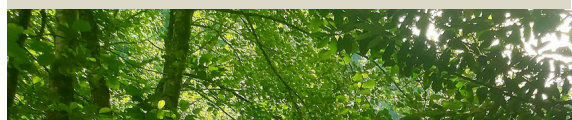
Latgalē: [65444113](tel:65444113)

Kurzemē: [63222552](tel:63222552)

Ziņo Augu karantīnas departamentā:

akd@vaad.gov.lv

[67550928](tel:67550928)



Vienkāršota mēslošanas līdzekļu reģistrācija un paātrināts produktu nonākšanas tirgū process

2026. gada maijā Ministru kabinets atbalstījis Zemkopības ministrijas izstrādātos noteikumus "Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 1. septembra noteikumos Nr. 506 "Mēslošanas līdzekļu un substrātu identifikācijas, kvalitātes atbilstības novērtēšanas un tirdzniecības noteikumi"". To mērķis ir samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem un vienkāršot mēslošanas līdzekļu un substrātu reģistrācijas, paziņošanas un aprites kārtību Latvijā.

Aktuālākā informācija par mēslošanas līdzekļu un substrātu tirdzniecību Latvijā apkopota šeit:



[Informatīvs ceļvedis](#)



Galvenās grozījumu izmaiņas

Samazināts iesniedzamo dokumentu apjoms

Samazināts reģistrācijai, atļauju saņemšanai un savstarpējai atzīšanai iesniedzamais dokumentu apjoms. Mazāk nozīmīgie dokumenti vairs netiks prasīti vai tiks prasīti tikai izņēmuma gadījumos. Daļu informācijas, piemēram, par dzīvnieku blakusproduktu operatora statusu, VAAD iegūs no citām informācijas sistēmām vai avotiem.

Saīsināts dokumentu izskatīšanas termiņš

Atļauju izsniegšanas un savstarpējās atzīšanas termiņš saīsināts līdz 15 darba dienām.

Pilnveidota mēslošanas līdzekļu izvērtēšana bioloģiskajai lauksaimniecībai

Jaunus mēslošanas līdzekļus un substrātus VAAD varēs izvērtēt un iekļaut reģistrā vienlaicīgi. Tas būtiski samazinās laiku, lai produktu drīkstētu izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā un piedāvāt tirgū. Papildus izvērtēšanā varēs izmantot arī citu organizāciju, piemēram, "FiBI" vai "Ecocert" sertifikātus. Šādos gadījumos nebūs jāiesniedz papildus dokumenti par izejvielām, taču produktu atļaujas termiņš būs tāds pats kā sertifikātā, kas var būt īsāks nekā VAAD noteiktais.

Samazinātas prasības augu augšanas veicinātājiem un mikrobioloģiskajiem preparātiem

Augu augšanas veicinātājiem un mikrobioloģiskajiem preparātiem vairs nebūs nepieciešami plaši lauka izmēģinājumi ar noteiktu ražas pieaugumu. Šie produkti ir plaši izplatīti - lauksaimnieki paši spēj izvēlēties sev piemērotāko no tiem un kritiski izvērtēt produktu potenciālo efektivitāti.

Padarītas elastīgākas marķēšanas prasības

Etiķetēs drīkstēs norādīt ne tikai noteikumos paredzētos deklarētos rādītājus, bet arī papildus informāciju, to skaidri nodalot, piemēram, ar norādi "Papildus satur". Citām rādītāju skaitliskajām vērtībām jābūt pierādāmām.

Substrātu etiķetēs varēs norādīt plašāku informāciju par to paredzēto lietošanu. Piemēram, vai substrāts paredzēts augsnes aizstāšanai, vai augsnes ielabošanai, to pievienojot augsnei.

Precizēti un papildināti gadījumi, kad reģistrācija nav nepieciešama

Reģistrācija nav vajadzīga, ja:

- produktu jau reģistrējis ražotājs;
- to ražo pēc gala lietotāja individuāla pasūtījuma un tas netiek piedāvāts tirdzniecībā;
- produktu izmanto tikai kā ražošanas izejvielu.

Vienkāršota tirgus uzraudzība

Lai nodrošinātu efektīvāku tirgus uzraudzību, kā arī ātrāk veiktu pasākumus nekvalitatīvu un bīstamu mēslošanas līdzekļu radīto risku novēršanai, VAAD turpmāk analizēs tikai vienu kontroles paraugu lēmuma pieņemšanai. Otrs kontroles paraugs tiks analizēts tikai pēc atbildīgā uzņēmuma pieprasījuma.

Pārskatīta kaļķošanas materiālu marķēšana

Daļai no tirgū pieejamiem kaļķošanas materiāliem neitralizācijas spēja izteikta sausā materiālā, taču daļai dabīgi mitrā. Tas nozīmē, ka lauksaimnieki var nepareizi aprēķināt nepieciešamās kaļķošanas devas. Līdz 2027. gada 1. jūnijam uzņēmumiem, kas ražo vai izplata kaļķošanas materiālus, jāveic grozījumi, etiķetē neitralizācijas spēju norādot dabīgi mitrā kaļķošanas materiālā.



Sācijas projekta EABRACE otrais gads

Otro gadu pēc kārtas VAAD Zviedrijas Lauksaimniecības universitātes vadītā projekta "EABRACE: Ošu smaragdzaļās krāšņvaboles invāzija: pētīt izplatību un vietējo vaboļu sugu bioloģiskās daudzveidības dinamiku stratēģiskajiem apkarošanas pasākumiem" (EABRACE) ietvaros veic slazdu izkāršanu ošu smaragdzaļās krāšņvaboles monitoringam. Projektā EABRACE apvienojušies Zviedrijas, Ukrainas, Lietuvas, Polijas, Latvijas un Igaunijas eksperti.



Agrilus planipennis (AGB, PL) - <https://gd.eppo.int>

Ošu smaragdzaļā krāšņvabole (*Agrilus planipennis*) ir augu karantīnas organisms, kas var radīt lielus ekonomiskos zaudējumus, izraisot invadēto koku kalšanu un strauju bojāeju dažu gadu laikā. Kaitēkļu masveida savairošanās gadījumi ir novēroti Krievijā, Baltkrievijā, Ukrainā, kas rada riskus un liek preventīvi rīkoties, lai nepieļautu kaitēkļa tālāku izplatību Eiropā.

Projekta ietvaros Latvijā izvietoti 30 slazdi ošu smaragdzaļās krāšņvaboles pievilināšanai 12 monitoringa punktos augsta riska vietās:

- parkos, kas atrodas netālu no transporta ceļiem, kas ved no Krievijas, Baltkrievijas un Ukrainas;
- pie uzņēmumiem, kas importē oša koksni no krāšņvaboles invāziju skartajām valstīm (piemēram, Ukrainas).

Monitorings EABRACE ietvaros noritēs no maija līdz septembrim Rēzeknes, Siguldas, Bauskas, Valmieras, Ludzas, Krāslavas un Augšdaugavas novados. Vietas, kur iekārti slazdi, ir tās pašas, kas pagājušajā gadā. VAAD Augu karantīnas jomas speciālisti un Nacionālās fitosanitārās laboratorijas eksperti veiks regulāras slazdu pārbaudes un no slazdiem noņemto kukaiņu paraugu testēšanu.



Foto: S. Zandere (VAAD)

Izmaiņas AAL reģistrā



[Saite uz AAL sarakstu](#)



1. Augu aizsardzības līdzekļa (AAL) lietošanas jomas paplašināšana un grozījumi AAL lietošanas nosacījumos:

AAL nosaukums	Reģ. Nr.	Atļauta lietošana
"Euskatel"	0836	AAL derīguma termiņš (no izgatavošanas datuma, glabājot neatvērtā oriģinālajā iepakojumā) ir pagarināts līdz trīs gadiem. Paplašināta AAL lietošanas joma, atļaujot to lietot arī ziemas rapša sējumos.
"Stomp CS"	0431	Atjaunota atļauja AAL laišanai tirgū un lietošanai. AAL derīguma termiņš (no izgatavošanas datuma, glabājot neatvērtā oriģinālajā iepakojumā) ir pagarināts līdz trīs gadiem. Mainījies AAL lietojums. Atļauts esošos AAL krājumus, kas saražoti līdz 2026. gada 29. aprīlim, izplatīt līdz 2026. gada 29. oktobrim, līdz dodot lēmuma Nr. 124 kopiju. Līdz 2026. gada 29. aprīlim saražotos AAL krājumus jālieto atbilstoši jaunajiem lietošanas nosacījumiem.
"Kinvara"	0672	Atjaunota atļauja AAL laišanai tirgū un lietošanai. Mainījies AAL lietojums. Atļauts esošos AAL krājumus, kas saražoti līdz 2026. gada 29. aprīlim, izplatīt līdz 2026. gada 29. oktobrim, līdz dodot lēmuma Nr. 140 kopiju. Līdz 2026. gada 29. aprīlim saražotos AAL krājumus jālieto atbilstoši jaunajiem lietošanas nosacījumiem.
"Arrva"	0695	



3. Anulēti šādi AAL:

AAL nosaukums	Liet. kat.	Reģ. īpašnieks	Reģ. Nr.	Reģ. klase	Dzīvais organisms	Piezīmes
"Afidius"	Dz	IK "Ciklaneda BS"	0064	3	Laputu lapsenīte (<i>Aphidius colemani</i>)	Reģistrācijas beigu termiņš – 09.04.2026.
"Ambliseiuss"	Dz	IK "Ciklaneda BS"	0063	3	Plēsējērce (<i>Amblyseius cucumeris</i>)	
"Enkarsija"	Dz	IK "Ciklaneda BS"	0061	3	Spožlapsene (<i>Encarsia Formosa</i>)	
"Fitosējuluss"	Dz	IK "Ciklaneda BS"	0060	3	Plēsējērce (<i>Phytoseiulus persimilis</i>)	
"Pangodiņš"	Dz	IK "Ciklaneda BS"	0062	3	Plēsīgais pangodiņš (<i>Aphidoletes aphidimyza</i>)	

EPPO ziņojums: jaunumi augu aizsardzībā Eiropā un pasaulē

EPPO (Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija) publicējusi aprīļa ziņojumu, kurā apkopota informācija par jauniem kaitīgajiem organismiem, slimībām, invazīvajiem augiem un veismīgiem iznīcināšanas pasākumiem. Šis ziņojums ir būtisks resurss inspektoriem, pētniekiem un politisko lēmumu pieņēmējiem.



Jauni kaitēkļu konstatējumi Eiropā:

- ✓ Spānijā pirmoreiz konstatēts Āfrikas saldo kartupeļu smecernieks *Cylas puncticollis*, kas rada būtiskus bojājumus saldo kartupeļu audzēšanā Alikantes provincē. Kaitēklis iekļauts EPPO brīdinājuma sarakstā.
- ✓ Šveicē pirmoreiz reģistrēta *Pochazia shantungensis* klātbūtne, taču secināts, ka kaitēklis nav iedzīvojis vidē.
- ✓ Grieķijā pirmoreiz konstatēts tripsis *Scirtothrips dorsalis* importētos avokado stādos no Spānijas, bet uzliesmojums veismīgi izskausts.



Foto: *Toumeyella parvicornis* (EPPO)

Kaitēkļu izplatības pieaugums:

- ✓ Francijā un Itālijā turpina izplatīties priežu bruņuts *Toumeyella parvicornis*. Dažās teritorijās Itālijā izskaušana vairs nav iespējama, tādēļ ieviesti ierobežošanas pasākumi.
- ✓ Francijā būtiski pieaugusi zīdkokiem bīstamā *Xylotrechus chinensis* izplatība – invadēto pašvaldību skaits sasniedzis vairāk nekā 100.
- ✓ Brazīlijā paplašinās *Scirtothrips dorsalis* izplatība vairākos lauksaimniecības reģionos.

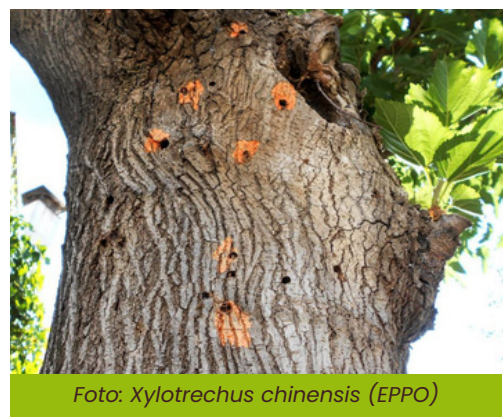


Foto: *Xylotrechus chinensis* (EPPO)



Foto: *Grapevine flavescence dorée phytoplasma (EPPO)*

Augu slimības:

- ✓ Īrijā pirmoreiz konstatēta *Phytophthora pluvialis*, kas skar meža stādījumus ar duglāzijām un hemlokiem.
- ✓ Saūda Arābijā piparu kultūrās pirmoreiz pasaulē konstatēti vairāki vīrusi, tostarp *Andean potato latent virus* un *Potato leafroll virus*.
- ✓ Vācijā atkārtoti konstatēta vīnogulāju zeltainās dzeltes fitoplazma (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*). Turpinās izskaušanas pasākumi.
- ✓ Publicēta jauna informācija par baktēriju *Serratia ureilytica*, kas izraisa ķirbjaugu dzeltenās vītes slimību ASV.

Pozitīvi piemēri:

- ✓ Šveicē veiksmīgi izskausts sakņu nematodes *Meloidogyne chitwoodi* uzliesmojums.
- ✓ Grieķijā pēc fitosanitārajiem pasākumiem apstiprināta *Scirtothrips dorsalis* izskaušana.

Jaunumi EPPO Globālajā datu bāzē

- ✓ EPPO publicējusi jaunus un atjaunotus invazīvo augu aprakstus, tostarp par *Crassula helmsii* un *Hydrocotyle ranunculoides*.
- ✓ Publicēts plašs pārskats par invazīvā koka *Prunus serotina* izplatību un ietekmi Eiropā.
- ✓ Pētījumos izvērtēta vietējā pusparazītiskā auga *Melampyrum arvense* izmantošana invazīvo augu ierobežošanā.



Foto: *Prunus serotina (EPPO)*



[EPPO datubāze](#)



Aicinām lauksaimniekus, inspektoros un pētniekus sekot EPPO ziņojumiem, lai savlaicīgi identificētu riskus, īstenotu profilakses pasākumus un aizsargātu kultūraugus un dabas ekosistēmas no jauniem apdraudējumiem.